De gedachte Bart Eeckhout

Spermacentra en artsen willen graag zo veel mogelijk gezinnen helpen. Dat is nobel, maar levert ook een aardige stuiver op

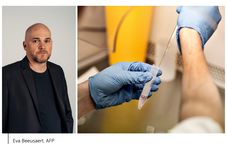

Eva Breeuwaert, AFP

Bart Eeckhout is hoofdcommentator. Als dit donorschandaal iets oplevert, laat het dan zijn dat kinderen eindelijk centraal komen te staan in dit debat, schrijft hij.

BART EECKHOUT
is hoofdcommentator bij De Morgen
4 juni 2025, 18:54

Bewaren Delen

Achteraf is het altijd makkelijk praten. Wie de elementen bekijkt die aanleiding hebben gegeven tot het losgebarsten 'donorschandaal' kan evenwel niet anders dan concluderen dat dit vroeg of laat wel moest fout lopen.

De feiten zijn bekend - hoewel het niet zeker is dat ze allemaal al bekend zijn. In België zijn 53 kinderen in 37 gezinnen verwekt met sperma van een anonieme Deense donor bij wie een genetische mutatie ontdekt is, die de kans op kanker dramatisch doet toenemen.

Deze tragedie had nooit die omvang mogen krijgen. Een wet uit 2007 legt de limiet op zes gezinnen per spermadonor. Dat plafond bestond lang enkel op papier. Internationale spermabanken voelen zich niet gebonden door de wet, maar ook de Belgische fertiliteitscentra speelden moreel verstopperties. Ze vonden het al netjes als zijzelf zich aan de regel van zes hielden (wat zelfs niet altijd gebeurde).

Dat ook andere centra tot zes keer dezelfde donor gebruikten hielden ze buiten beeld. Pas vorig jaar kwam het wettelijk verplichte donorregister er. De vorige ministers van Volksgezondheid, Laurette Onkelinx (PS) en Maggie De Block (Open Vld) hadden dat nagelaten.

Geen advertentie geladen

Ook de administratie, het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG), duwde nooit hard door: fertiliteitscentra die er de kantjes vanaf liepen kregen een tik op de vinger, en dat was dat. Al in 2023 kreeg het FAGG een alarmbericht over de donor met een genetisch risico, maar verwittigde enkel de betrokken centra en hield verder de snavelijes dicht.

Al die nalatigheden gaan terug op hetzelfde probleem. Al van zolang donatie van sperma of eicellen toegestaan is, is de vraag veel groter dan het aanbod. Zo ontstaat het morele gevaar om regels om te buigen en controle af te remmen. Maatschappelijke en economische drijveren lopen door elkaar. Spermacentra en artsen willen graag zo veel mogelijk gezinnen helpen. Dat is nobel, maar levert ook een aardige stuiver op. Dat wettelijke beperkingen niet ingevoerd zijn om mensen te pesten maar juist om het risico op ongewenste neveneffecten te dijken, wordt nu pijnlijk duidelijk.

In de donatiekwestie is het lang niet gegaan over de rechten van de meest kwetsbare betrokkene: het kind zelf. Logische vragen om registratie en ophefing van de anoniniteit van donaties werden lange tijd afgewimpeld omdat ze donors zouden afschrikken en wachtrijen van wanhopige gezinnen zouden doen toenemen. De gevolgen van die vertragingsmanoeuvres zijn voor de kinderen: mentale pijn door de onmogelijkheid om je verwekker te kennen en fysieke zorgen om overgeërfde afwijkingen.

Als dit donorschandaal iets oplevert, laat het dan zijn dat kinderen eindelijk centraal komen te staan in dit debat. De registratie zou wel degelijk nog verbeerd kunnen worden, de anoniniteit moet nu eindelijk van de baan.

En ja, dat kan een aanzienlijke impact hebben op het aanbod beschikbare donaties. Dat is een lastige boodschap voor gezinnen met een nog onvervulde kinderwens. Maar juist aan ouders en kinderen, die alien een 'lang en gelukkig leven' mogen verwachten, is de samenleving zorgvuldigheid in medische bijstand verplicht.

De laatste zin van dit stuk is aangepast omdat in een eerdere versie een fout stond.

Help ons door uw ervaring te delen: Feedback geven

LEES OOK

Geselecteerd door de redactie

- Niet 52 maar 53 kinderen verwekt met sperma van donor met kankerverwekkend gen
- Het recht om te weten wie je bent
- 52 kinderen in België met zeldzaam kankergen: hoe het zo geweldig fout kon lopen met een spermadonor
- 52 kinderen in België verwekt met sperma van donor die kankerverwekkende genmutatie heeft
- 'Al tien kinderen met kanker': spermadonor met zeldzame genmutatie verwekt minstens 67 kinderen in Europa

Nog even dit...

Met een abonnement op De Morgen krijgt u toegang tot al onze verhalen. U krijgt het nieuws en de duiding bij het nieuws, naast spraakmakende interviews, boeiende achtergrondverhalen, bekroonde onderzoeksdossiers en een rijk aanbod opinies en columns. Geschreven door de scherpste pennen en gepresenteerd in een aantrekkelijke vorm die al meermaals internationaal getauwerd is.

U kunt De Morgen op vele verschillende manieren lezen: van alle dagen thuisbezorgd tot De Morgen op smartphone, tablet of computer. Maar hoe u de krant ook leest, overal vindt u de journalistieke zoals u van ons gewend bent: duidelijk, toegankelijk en kwaliteitsvol. En met uitgebreide aandacht voor de beste leeservaring, zowel op papier als digitaal.

U leest De Morgen al vanaf € 2,25 per week

MEER INFORMATIE

Als abonnee inloggen

Advertentie

Nu belangrijker dan ooit: steun kwaliteitsjournalistiek.
Neem een abonnement op De Morgen

Op alle artikelen, foto's en video's op demorgen.be rust auteursrecht. Deepfakes kan, maar dan zonder dat onze content in een nieuwe frame zip uw website verschijnt. Graag enkel de titel van onze website en de link van het artikel vermelden in de link. Indien u tekstjes, foto's of video's op een andere manier wenst (over te nemen, mail dan naar info@demorgen.be.

© 2025 DPG Media NV. Alle rechten voorbehouden.

De Morgen is onderdeel van DPG Media.
DPG Media NV · Mediaplein 1201B Antwerpen · RPR Antwerpen nr. 0432.308.234